

Nr 97.

Ankom till riksdagens kansli den 4 maj 1943 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående anslag för budgetåret 1943/44 till anordningar för lastning och lossning av sockerbeter vid statens järnvägar.

(4:e avd.)

I propositionen nr 188 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 24 mars 1943, i den del propositionen hänvisats till statsutskottets behandling föreslagit riksdagen att till Anordningar för lastning och lossning av sockerbeter vid statens järnvägar för budgetåret 1943/44 å kapitalbudgeten, under rubrik statens järnvägar, anvisa ett investeringsanslag av 1,000,000 kronor.

Rörande anslag å nionde huvudtiteln för liknande anordningar vid *enskilda järnvägar* har jordbruksutskottet avgivit utlåtande nr 29, vilket numera godkänts av riksdagen (skrivelsen nr 180).

Till anordningar för lastning och lossning av sockerbeter vid *statens järnvägar* ha tidigare anvisats

för budgetåret 1940/41 kronor 1,300,000: —
för budgetåret 1941/42 » 1,800,000: —
	Summa kronor 3,100,000: —.

För avskrivning av nämnda summa har anvisats anslag å driftbudgeten till halva beloppet eller alltså med sammanlagt 1,550,000 kronor.

Sveriges betodlares centralförening har i skrivelse den 5 februari 1943 hemställt, att ett belopp av 1,675,000 kronor måtte ställas till järnvägsstyrelsens förfogande för iordningställande av vissa anordningar för lastning och lossning av sockerbeter vid statens järnvägar.

Järnvägsstyrelsen har i avgivet yttrande hänvisat till en av distriktschefen i III distriktet till centralföreningen den 28 januari 1943 avlåten skrivelse, i vilken framhållits, att det näppeligen kunde anses försvarbart att på stationer med relativt obetydlig betmängd föreslå anläggningar, som bleve så kostbara som förevarande, samt att av denna anledning distriktschefen avstyrkte anläggningar för 371,800 kronor, avseende Gyllebo, Skarhults, Bjärsjö, Kulladals, Nordaná och Veberöds järnvägsstationer. För egen del har järnvägsstyrelsen i huvudsak anfört följande.

Styrelsen, som delar den av distriktschefen uttalade uppfattningen, anser sig däröver böra framhålla önskvärdheten av att garantier kunna erhållas från betodlarnas sida om användandet av järnvägarna för beltransporter även

efter inträdda mera normala förhållanden, enär så avsevärda belopp från statens sida redan nedlagts och ytterligare önskas nedlagda på betlastningsanordningar på järnvägsstationerna.

Därest statsmakterna med hänsyn till den betydelse, som tillfredsställande anordningar numera ha för en rationellt bedriven sockerbetsodling, finna det erforderligt att, utöver tidigare för dylika arbeten vid statens järnvägars stationer beviljade 3,100,000 kronor, även tillmötesgå av betodlarna nu framförda önskemål om ytterligare anslag av 1,675,000 kronor för samma ändamål, skall styrelsen, under förutsättning att licens för erforderligt material erhålles och behövligen arbetskraft får anställas samt beslut i frågan föreligger snarast, söka göra vad som är möjligt för att hinna färdigställa anläggningarna före nästkommande betkampanj. Därest förenämnda anslag beviljas, förutsätter styrelsen emellertid, att hela beloppet omedelbart avskrivnes genom å driftbudgeten anvisat avskrivningsanslag.

Statskontoret har i likhet med järnvägsstyrelsen funnit det synnerligen tveksamt, huruvida ytterligare medel böra anvisas till anordningar för lastning och lossning av sockerbeter.

Statens industrikommission, som ansett sig böra bedöma ärendet allenast med avseende å materialförsörjningen, har ur denna synpunkt icke något att erinra mot den gjorda framställningen.

Statens arbetsmarknadskommission har ur de synpunkter, arbetsmarknadskommissionen har att beakta, tillstyrkt framställningen.

Statens sockernämnd har med betonande att anordningarna förefölle mycket kostnadskrävande dels instämt i distriktschefens i Malmö av järnvägsstyrelsen biträdda förslag om begränsning av antalet i centralföreningens skrivelse upptagna anläggningar, dels härutöver föreslagit uppskov tillsvidare med förändring av lastningsanordningarna i Gislöv, dels slutligen ifrågasatt undersökning, huruvida icke kostnaderna för anordningar vid de 4 återstående stationerna, Rynge, Rydsgård, Tommarp och Vintrie, vilka kostnader syntes alltför höga, skulle kunna genom förenkling nedbringas.

Departementschefen har för egen del anfört bland annat följande.

I fråga om anordningar vid statens järnvägar har hemställts om anvisande av ett anslag å 1,675,000 kronor.

Ehuru betydande belopp redan tidigare anvisats för anläggningar av ifrågasvarande slag, torde den besparing av arbetskraft vilken de möjliggöra böra föranleda att verksamheten i viss utsträckning ytterligare fullföljes. Materielsvårigheterna synas icke utgöra ett avgörande skäl däremot. Emellertid måste ett urval bland de föreslagna anläggningarna ske, varvid bör beaktas vad järnvägsstyrelsen och sockernämnden förordat och alltså endast de anläggningar komma till utförande, som med hänsyn till den lastade betmängden ge ett rimligt utbyte för den nedlagda kostnaden. I första hand böra sådana lastnings- och lossningsanordningar, som med hänsyn till den för lossning och lastning förekommande betmängden icke äga tillräcklig kapacitet, utbytas mot andra, under det att förstberörda anordningar torde böra komma till användning på platser med mindre betmängd. Vid prövningen av frågan vilka anläggningar som skola komma till stånd bör tillses att de utförda anläggningarna möjliggöra sådana arbetsbesparingar och erbjuda sådana fördelar i övrigt att de kunna antagas komma till användning även under normala tider.

För utförande av anordningar av ifrågavarande slag vid statens järnvägar torde med utgångspunkt från vad jag nu anfört ett belopp av 1,000,000 kronor vara tillräckligt.

Med åberopande av vad departementschefen anfört får utskottet tillstyrka förevarande anslag å 1,000,000 kronor till statens järnvägar. Utskottet hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Anordningar för lastning och lossning av sockerbetor vid statens järnvägar* för budgetåret 1943/44 å kapitalbudgeten under statens affärsverksfonder, statens järnvägar, anvisa ett investeringsanslag av 1,000,000 kronor.

Stockholm den 4 maj 1943.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 96.